

YÖNETMELİK

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığından:

TÜRK GIDA KODEKSİ ETİKETLEME YÖNETMELİĞİ

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin amacı; son tüketiciye ve toplu tüketim yerlerine arz edilen gıdaların genel ve belirli özel etiketleme kurallarını, beslenme yönünden etiketleme kurallarını, tanıtımı ve reklâmına ilişkin belirli kuralları ve gıdalardaki beslenme ve sağlık beyanlarına ilişkin kuralları belirlemektir.

Kapsam

MADDE 2 – (1) Bu Yönetmelik; son tüketiciye ve toplu tüketim yerlerine arz edilen gıdaların genel ve belirli özel etiketleme kurallarını, beslenme yönünden etiketleme kurallarını, tanıtımı ve reklâmına ilişkin belirli kuralları ve gıdalardaki beslenme ve sağlık beyanlarına ilişkin kuralları kapsar.

Dayanak

MADDE 3 – (1) Bu Yönetmelik;

a) 11/6/2010 tarihli ve 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanununun 23 ve 24 üncü maddelerine dayanılarak,

b) Avrupa Birliğinin 2000/13/EEC sayılı Gıda Maddelerinin Etiketlenmesi, Tanıtımı ve Reklâmına İlişkin Üye Devletlerin Kanunlarının Yaklaştırılması Hakkında Direktife paralel olarak,

c) Avrupa Birliğinin 2000/13/EEC sayılı Belirli Gıda Maddelerinin Etiketinde Avrupa Parlamentosu ve Konsey Direktifinde Belirtilenler Dışında Bildirimi Zorunlu Olan Bilgiler Hakkında 2008/5/EC sayılı Direktife paralel olarak,

ç) Avrupa Birliğinin 79/112/EEC sayılı Gıda Maddelerinin Etiketlenmesi Hakkında Konsey Direktifinin 7 nci Maddesinin Hükümlerine İstisna Getirilmesine Yönelik 1999/10/EC sayılı Direktife paralel olarak,

d) Avrupa Birliğinin 2002/67/EC sayılı Kinin İçeren Gıda Maddelerinin ve Kafein İçeren Gıda Maddelerinin Etiketlenmesi Hakkında Direktife paralel olarak,

e) Avrupa Birliğinin 608/2004/EC sayılı Bitkisel Sterol, Bitkisel Sterol Esteri, Bitkisel Stanol ve/veya Bitkisel Stanol Esteri İlave Edilmiş Gıdaların ve Gıda

Bileşenlerinin Etiketlenmesi Hakkında Tüzüğe paralel olarak,

f) Avrupa Birliğinin 90/496/EEC sayılı Gıda Maddelerinin Beslenme Yönünden Etiketlenmesi Hakkında Direktife paralel olarak,

g) Avrupa Birliğinin 87/250/EEC sayılı Son Tüketicie Arz Edilen Alkollü İçeceklerin Etiketlenmesinde Hacmen Alkol Miktarının Bildirimi Hakkında Direktife paralel olarak,

ğ) Avrupa Birliğinin 1924/2006/EC sayılı Gıdalarda Yapılan Beslenme ve Sağlık Beyanları Hakkında Tüzüğe paralel olarak,

hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4 – (1) Bu Yönetmeliğin uygulanmasında;

a) Alışıl gelmiş ad: Açıklamaya ihtiyaç duyulmaksızın tüketiciler tarafından gıdanın adı olarak kabul edilen adı,

b) Ana bileşen: Gıdanın % 50'sinden fazlasını oluşturan veya tüketici tarafından genellikle gıdanın adı ile ilişkilendirilen ve çoğu zaman 22 nci maddeye göre miktarının belirtilmesi gereken bileşeni veya bileşenleri,

c) Aroma verici: Olduğu haliyle tüketilmesi amaçlanmayan, tat ve/veya koku vermek veya değiştirmek amacıyla gıdalara eklenen aroma verici maddeler, aroma verici preparatlar, ısıl işlem aroma vericileri, tütsü aroma vericileri, aroma öncülleri veya diğer aroma vericiler ya da bunların karışımlarından yapılan veya oluşan ürünü,

ç) Bakanlık: Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığını,

d) Besin ögesi: Protein, karbonhidrat, yağ, lif, tuz/sodyum ve Ek-9 Bölüm 1'inde yer alan vitaminler ve mineraller ile bu gruplara ait olan veya bu gruplardan birine giren maddeleri,

e) Bileşen: Aroma vericiler, gıda katkı maddeleri, gıda enzimleri ve bileşik bileşenin herhangi bir bileşeni de dâhil olmak üzere, bir gıdanın üretiminde veya hazırlanmasında kullanılan ve değişmiş bir formda da olsa son üründe bulunan herhangi bir maddeyi veya ürünü,

f) Bileşik bileşen: Kendisi birden fazla bileşenin ürünü olan bileşeni,

g) Dış ambalaj: Hazır ambalajlı gıdaların piyasaya arzı sırasında içine konulduğu koruma veya taşıma ambalajını,

ğ) Doğrudan satış için hazır ambalajlı hale getirilmiş olan gıda: Son tüketiciye veya toplu tüketim yerlerine satılmak üzere, aşağıda tanımlanan şekilde ambalajlanan gıdayı;

1) Fırıncılık ve pastacılık ürünleri dışındaki gıdalar ile ilgili olarak; perakendeci tarafından ambalajlandığı tesiste veya bu perakendeci tarafından kullanılan mobil bir araçta ya da hareketli bir tezgâhta satılmak üzere, aynı perakendeci tarafından hazır ambalajlı hale getirilmiş olan gıdayı,

2) Fırıncılık ve pastacılık ürünleri ile ilgili olarak;

- (1) numaralı alt bentte belirtildiği şekilde satılmak üzere, perakendeci tarafından hazır ambalajlı hale getirilmiş olan gıdayı,

- Üreticisi tarafından üretildiği tesiste satılmak üzere, yine üreticisi tarafından hazır ambalajlı hale getirilmiş olan gıdayı,

h) Et: Büyük ve küçük yaban av hayvanları, çiftlik av hayvanları, evcil tırnaklı hayvanlar ve kanatlı hayvanların kan dâhil yenilebilen kısımlarını,

ı) Etiket: Gıdanın ambalajının veya kabının üzerine yazılmış, basılmış, şablon ile basılmış, işaretlenmiş, kabartma ile işlenmiş, soğuk baskı ile basılmış veya yapılandırılmış olan herhangi bir işareti, markayı, damgayı, resimli veya diğer tanımlayıcı unsurları,

i) Etiketleme: Gıda ile birlikte sunulan veya gıdayı tanıtan ambalaj, paket, doküman, bildirim, etiket gibi materyallerin üzerinde yer alan gıda ile ilgili her türlü yazı, bilgi, ticari marka, marka adı, resimli unsur veya işaretleri,

j) Gıda: Doğrudan insan tüketimine sunulmayan canlı hayvanlar, yem, hasat edilmemiş bitkiler, tedavi amaçlı kullanılan tıbbî ürünler, kozmetikler, tütün ve tütün mamulleri, narkotik veya psikotropik maddeler ile kalıntı ve bulaşanlar hariç, insanlar tarafından yenilen, içilen veya yenilmesi, içilmesi beklenen işlenmiş, kısmen işlenmiş veya işlenmemiş her türlü madde veya ürün, içki, sakız ile gıdanın üretimi, hazırlanması veya muameleye tâbi tutulması sırasında kullanılan su veya herhangi bir maddeyi,

k) Gıda işletmecisi: Kâr amaçlı olsun veya olmasın kamu kurum ve kuruluşları ile gerçek veya tüzel kişiler tarafından gıdanın üretimi, işlenmesi ve dağıtımının herhangi bir aşamasında kontrolü altında yürütülen faaliyetlerin, mevzuat hükümlerine uygunluğundan sorumlu olan gerçek veya tüzel kişiyi,

l) Gıda katkı maddesi: Tek başına gıda olarak tüketilmeyen veya gıdanın karakteristik bileşeni olarak kullanılmayan, besleyici değeri olan veya olmayan, teknolojik bir amaç doğrultusunda üretim, muamele, işleme, hazırlama, ambalajlama, taşıma veya depolama aşamalarında gıdaya ilave edilmesi sonucu kendisi ya da yan ürünleri, doğrudan ya da dolaylı olarak o gıdanın bileşeni olması beklenen maddeyi,

m) Görüş alanı: Bir ambalajın, tek bir bakış noktasından okunabilen yüzeylerini,

n) Hazır ambalajlı gıda: Satış yapılan işletmede tüketicinin talebi doğrultusunda paketlenen gıdalar veya doğrudan satış için hazır ambalajlı hale getirilmiş olan gıdalar hariç olmak üzere; son tüketiciye ve toplu tüketim yerlerine sunulmak üzere hazırlanan, ambalajı gıdayı tamamen veya sadece kısmen kaplayacak şekilde ambalajlanan, ambalajı açılmadan veya değiştirilmeden içeriği hiçbir biçimde değiştirilemeyecek olan ve satışa

sunulmadan önce konulduğu ambalajın içinde bulunan gıdayı,

o) İşlem yardımcısı: Tek başına gıda olarak tüketilmeyen; belirli bir teknolojik amaca yönelik olarak hammaddenin, gıda veya gıda bileşenlerinin işlenmesi sırasında kullanılan; son üründe kendisinin veya türevlerinin kalıntılarının bulunması istenmediği halde, teknik olarak kaçınılmaz olan; ancak kalıntısı sağlık açısından risk oluşturmayan ve son üründe teknolojik bir etkisi olmayan maddeyi,

ö) İşleme: Isıl işlem, tütüleme, kütleme, olgunlaştırma, kurutma, marinasyon, ekstraksiyon, ekstrüzyon ya da bunların bir veya birkaçının birlikte uygulanmasını da kapsayan ve başlangıçtaki ürünü temel olarak değiştiren herhangi bir işlemi,

p) Mekanik olarak ayrılmış et: Kemikler ayrıldıktan sonra etli kemiklerdeki veya kanatlı hayvanların karkaslarındaki etlerin, bu etleri meydana getiren kas liflerinin yapısının kaybolmasına veya değişmesine sebep olan mekanik yöntemler kullanılarak alınması ile elde edilen ürünü,

r) Menşe ülke: Gıdanın, 27/10/1999 tarihli ve 4458 sayılı Gümrük Kanununun 17 ilâ 22 nci madde hükümleri çerçevesinde belirlenen menşe ülkesini,

s) Net miktar: Ambalaj içindeki gıdanın, ambalaj malzemesi ve gıda ile birlikte ambalajlanan diğer malzemeler hariç miktarını,

ş) Özel beslenme amaçlı gıda: İlgili gıda kodeksinde tanımlanan gıdaları,

t) Parti: Aynı koşullarda üretilen, imal edilen veya ambalajlanan bir gıdanın satış birimleri topluluğunu,

u) Resmî ad: Gıdanın ilgili mevzuatta belirlenen adını,

ü) Son tüketici: Gıdayı herhangi bir ticari iş veya faaliyet amacıyla kullanmayacak olan en son tüketiciyi,

v) Son tüketim tarihi: Mikrobiyolojik açıdan kolay bozulabilen ve bu yüzden kısa bir süre sonra insan sağlığı açısından tehlike teşkil etmesi muhtemel olan gıdaların tüketilebileceği son tarihi,

y) Süzme ağırlık: Sıvı ortam içinde satışa sunulan katı gıdanın, sıvı kısmı uygun yöntemlerle ayrıldıktan sonraki net miktarını,

z) Tanımlayıcı ad: Gıdanın ve gerektiğinde kullanım amacının tanımlanmasını sağlayacak, tüketicilerin gıdanın gerçek doğasını anlamalarına ve bu gıdayı karıştırılabileceği diğer ürünlerden ayırt etmelerine imkân verecek şekilde yeteri kadar açık olan adı,

aa) Taşıyıcı: Gıdalara besinsel veya fizyolojik amaçlarla ilave edilen gıda katkı maddelerini veya aroma vericileri, gıda enzimlerini, besin maddelerini ve/veya diğer maddeleri; bu maddelerin teknolojik fonksiyonlarını değiştirmeden ve birbirleri ile herhangi bir teknolojik etki göstermeden çözmek, seyreltmek, disperse etmek veya fiziksel yollarla modifiye ederek, bu maddelerin işleme, uygulama ve kullanımını

kolaylaştıran maddeyi,

bb) Tavsiye edilen tüketim tarihi: Uygun şekilde muhafaza edildiğinde, gıdanın kendine has özelliklerini koruduğu süreyi gösteren tarihi,

cc) Toplu tüketim yeri: Gıdanın tüketime hazır hale getirildiği ve tüketilmek üzere son tüketiciye sunulduğu; mobil araçlar veya sabit ya da hareketli tezgâhlar da dâhil olmak üzere, hazır yemek hizmeti veren işletmeler ile restoranlar, kantinler, okullar ve hastaneler gibi işletmeleri,

çç) Zorunlu etiket bilgileri: Mevzuat gereğince son tüketiciye sunulması gereken bilgileri,

ifade eder.

(2) Bu Yönetmeliğin, beslenme yönünden etiketleme kuralları ve beslenme ve sağlık beyanları ile ilgili hükümlerinin uygulanmasında;

a) Beslenme beyanı: Bir gıdanın içerdiği enerji, besin öğeleri veya diğer öğeleri nedeniyle beslenme yönünden aşağıda belirtilen yararlı özelliklere sahip olduğunu belirten, ileri süren veya ima eden herhangi bir mesajı,

1) Enerji için;

- Sağlar

- Azalan veya artan oranda sağlar

- Sağlamaz

2) Besin öğeleri ve/veya diğer öğeler için;

- İçerir

- Azalan veya artan oranlarda içerir

- İçermez

b) Beslenme yönünden etiketleme: Etiket üzerinde yer alan ve aşağıdaki bilgileri içeren bildirim,

1) Enerji değeri,

2) Besin öğeleri;

- Yağ,

- Karbonhidrat,

- Tuz/sodyum,

- Lif,

- Protein,

- Ek-9 Bölüm 1’de yer alan ve gıdada bu ekte tanımlanan belirgin miktarlarda bulunan vitamin ve mineraller

c) Beyan: Mevzuat gereğince zorunlu olmayan, herhangi bir formdaki resimli, grafik veya sembolik gösterimler de dâhil olmak üzere, bir gıdanın kendine özgü özellikleri olduğunu belirten, ileri süren veya ima eden herhangi bir mesaj veya gösterimi,

ç) Çoklu doymamış yağ: Cis, cis-metilen kesintili iki veya daha fazla çift bağ içeren yağ asitlerini,

d) Diğer öğe: Besinsel veya fizyolojik etkiye sahip, besin ögesi dışındaki öğeleri,

e) Doymuş yağ: Çift bağ içermeyen yağ asitlerini,

f) Günlük karşılama miktarı (GKM): Tüketime hazır haldeki gıdanın bir porsiyonunun, Ek-9 Bölüm 2’deki enerji ve besin öğeleri için verilen referans alım düzeylerinin % olarak ne kadarını karşıladığını,

g) Karbonhidrat: Şeker alkollerini de dâhil olmak üzere, insan vücudunda metabolize olan herhangi bir karbonhidratı,

ğ) Lif: İnsan ince bağırsağında sindirilemeyen, emilemeyen ve üç veya daha fazla monomerden oluşan;

1) Tüketilen gıdada doğal olarak bulunan yenilebilir karbonhidrat polimerlerini,

2) Gıda hammaddelerinden fiziksel, enzimatik veya kimyasal yolla elde edilen ve faydalı fizyolojik etkiye sahip olduğu genel kabul görmüş bilimsel kanıtlarla doğrulanmış olan yenilebilir karbonhidrat polimerlerini,

3) Faydalı fizyolojik etkiye sahip olduğu genel kabul görmüş bilimsel kanıtlarla doğrulanmış olan yenilebilir sentetik karbonhidrat polimerlerini,

h) Ortalama değer: Belli bir gıdanın içerdiği besin ögesi miktarını, gerçek değer değişmesine neden olabilecek mevsimsel değişkenlik, tüketim eğilimleri ve diğer faktörler ile ilgili kabulleri de yansıtacak şekilde en iyi temsil eden değeri,

ı) Porsiyon büyüklüğü: Bir gıdanın, bir defada tüketilmesi beklenen ortalama miktarını,

i) Prebiyotik bileşen: Bağırsaklarda bir tür veya sınırlı sayıda birkaç tür probiyotik mikroorganizmanın çoğalma ve/veya aktivitesini seçici olarak destekleyerek, insan

sağlığını olumlu yönde etkileyebilen ve sindirilemeyen gıda bileşenlerini,

j) Probiyotik mikroorganizma: Gıdalarla belirli miktarlarda alındığında insan sağlığını olumlu yönde etkilediği kanıtlanmış olan canlı mikroorganizma suşlarını,

k) Protein: Gıdadaki toplam Kjeldahl azotunun o gıdaya özgü protein faktörü ile çarpımı sonucu hesaplanan protein içeriğini,

l) Sağlık beyanı: Herhangi bir gıda grubunun, gıdanın veya gıdanın bileşiminde bulunan öğelerin büyüme, gelişme ve vücudun normal işlevleriyle ilişkili fizyolojik etkisini tanımlayan veya vücut fonksiyonlarını geliştirmeye veya sağlığı korumaya yardımcı etkisini belirten, ileri süren veya ima eden beyanı,

m) Şeker: Şeker alkollerini hariç olmak üzere, gıdada bulunan tüm monosakkaritler ve disakkaritleri,

n) Şeker alkolü (poliol): İki'den fazla hidroksil grubu içeren alkollerini,

o) Tekli doymamış yağ: Cis formunda bir adet çift bağ içeren yağ asitlerini,

ö) Trans yağ: Trans formunda en az bir adet konjuge olmayan (en az bir metilen grubu kesintili) karbon-karbon çift bağı içeren yağ asitlerini,

p) Tuz: "Tuz = Sodyum x 2,5" formülü kullanılarak hesaplanan tuz eşdeğeri içeriğini,

r) Yağ: Fosfolipitler de dâhil olmak üzere, tüm lipitleri,

ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Gıdaların Etiketlenmesine İlişkin Genel Gereklilikler

ve Gıda İşletmecilerinin Sorumlulukları

Temel gereklilik

MADDE 5 – (1) Son tüketiciye veya toplu tüketim yerlerine arz edilen tüm gıdaların beraberinde, bu Yönetmeliğe uygun olarak gerekli bilgiler bulundurulur.

Doğru bilgilendirmeye ilişkin kurallar

MADDE 6 – (1) Gıdanın etiketlenmesi;

a) Gıdanın nitelikleri; özellikle de doğası, kimliği, özellikleri, bileşimi, miktarı, dayanıklılığı, menşe ülkesi, imalat veya üretim metodu açısından,

b) Gıdanın sahip olmadığı etkilere veya özelliklere atıfta bulunarak,

c) Tüm benzer gıdalar aynı niteliklere sahip olduğu halde, belli bir gıdanın özel niteliklere sahip olduğunu ileri sürerek ve özellikle belirli bileşenler ve/veya besin öğelerinin varlığını veya yokluğunu özel olarak vurgulayarak,

ç) Gıdanın bileşiminde doğal olarak bulunan bir öğe veya gıdada normal olarak kullanılan bir bileşen farklı bir öğe veya farklı bir bileşen ile ikame edildiği halde, görünüş, tanımlama veya resimli gösterimler vasıtasıyla söz konusu gıdada o öğenin veya o bileşenin varlığını ima ederek,

yanıltıcı biçimde olamaz.

(2) Gıdanın etiketlenmesinde, verilen bilgilerin doğru, açık ve tüketici için kolay anlaşılabilir olması sağlanır.

(3) Gıdanın etiketlenmesinde, özel beslenme amaçlı gıdalar ile ilgili mevzuat hükümleri saklı kalmak kaydıyla, o gıdanın bir hastalığı önleme, tedavi etme veya iyileştirme özelliğine sahip olduğunu bildiren veya böyle özelliklere atıfta bulunan ifadeler yer alamaz.

(4) Birinci, ikinci ve üçüncü fıkralarda yer alan hükümler;

a) Gıdanın reklâmı,

b) Gıdanın tanıtımı; özellikle de şekli, görünüşü veya ambalajı, kullanılan ambalaj malzemesi, düzenlendiği biçim ve sergilenme şekli,

için de uygulanır.

Sorumluluklar

MADDE 7 – (1) Gıdayı kendi adı veya ticari unvanı altında pazarlayan gıda işletmecisi, gıdanın etiketlenmesinden sorumludur. İthal edilen gıdanın etiketlenmesinden ise ithalatçı sorumludur.

(2) Gıdanın etiketlenmesinden sorumlu olan gıda işletmecisi, zorunlu etiket bilgilerinin gıdada bulunmasını ve doğruluğunu sağlar.

(3) Gıda işletmecileri, son tüketiciye yönelik olan veya toplu tüketim yerlerine arz edilecek olan hazır ambalajlı olmayan gıdalar ile ilgili olarak, gerektiğinde zorunlu etiket bilgilerinin son tüketiciye sunulmasını sağlamak amacıyla gıdayı alan gıda işletmecisine aktarılması gereken bilgileri sağlar.

(4) Gıda işletmecileri aşağıdaki durumlarda; 8 inci ve 9 uncu maddelere göre zorunlu olan bilgilerin hazır ambalajlı gıdanın ambalajının üzerinde veya bu ambalaja yapıştırılmış bir etiket üzerinde veya gıda ile ilgili ticari belgelerin gıdanın beraberinde bulunması ya da bu belgelerin teslimattan önce veya teslimat sırasında gönderilmesi garanti edilebildiğinde bu ticari belgeler üzerinde bulunmasını sağlar. Bu durumlarda, 8 inci maddenin birinci fıkrasının (a), (e), (f) ve (g) bentlerinde belirtilen bilgiler, gıdaların pazara sunulduğu dış ambalaj üzerinde de yer alır.

a) Son tüketiciye yönelik olarak üretilen, ancak son tüketiciye satılmadan önceki ve toplu tüketim yerlerinin dâhil olmadığı bir aşamada pazara arz edilen hazır ambalajlı gıdalarda,

b) Hazırlama, işleme, parçalama, bölme veya doğrama işlemleri için toplu tüketim yerlerine arz edilen hazır ambalajlı gıdalarda.

(5) Son tüketiciye veya toplu tüketim yerlerine yönelik olmayan bir gıdayı diğer gıda işletmecilerine arz edengıda işletmecileri, bu işletmecilere, gerektiğinde bu Yönetmelik ve gıda kodeksi kapsamında yer alan diğer etiketleme hükümleri ile ilgili sorumluluklarını yerine getirmeleri için yeterli bilgiyi sağlar.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Gıdaların Etiketinde Bulunması Gereken

Zorunlu Bilgilerin İçeriği ve Bildirimi

Zorunlu etiket bilgileri

MADDE 8 – (1) Bu Yönetmeliğin ilgili maddelerindeki istisnalar saklı kalmak kaydıyla, aşağıdaki bilgilerin gıdaların etiketinde yer alması zorunludur:

- a) Gıdanın adı,
- b) Bileşenler listesi,
- c) 21 inci maddede belirtilen alerjen bileşenler veya alerjen işlem yardımcıları,
- ç) 22 nci maddede belirtilen bileşenler veya bileşen gruplarının miktarı,
- d) Gıdanın net miktarı,
- e) Tavsiye edilen tüketim tarihi veya mikrobiyolojik açıdan kolay bozulabilen gıdalarda son tüketim tarihi,
- f) Özel muhafaza koşulları ve/veya kullanım koşulları,
- g) Üreticinin veya ambalajlayıcının veya ithalatçının veya dağıtıcının adı veya ticari unvanı ve adresi,
- ğ) Kayıt işlemine tabi olan üreticinin veya ambalajlayıcının işletme kayıt numarası,
- h) Menşe ülke,
- ı) Kullanım bilgisi olmadığında gıdanın uygun şekilde tüketimi mümkün değilse, gıdanın kullanım talimatı,
- i) Hacmen % 1,2'den fazla alkol içeren içeceklerde hacmen gerçek alkol miktarı.

İlave zorunlu etiket bilgileri

MADDE 9 – (1) Ek-2’de yer alan gıdalar veya gıda gruplarının etiketinde, 8 inci maddede belirtilen bilgilere ilave olarak Ek-2’de yer alan bilgilerin de bulunması zorunludur.

Gıdanın parti işareti veya numarası

MADDE 10 – (1) 8 inci ve 9 uncu maddelerde bahsedilen zorunlu bilgilere ilave olarak, gıdanın ait olduğu partinin tanımlanmasını sağlayan parti işareti veya numarası da ilgili gıda kodeksine uygun olarak belirtilir.

Tanımlama işareti

MADDE 11 – (1) 17/12/2011 tarihli ve 28145 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Gıda İşletmelerinin Kayıt ve Onay İşlemlerine Dair Yönetmeliğe göre onay işlemine tabi olan gıda işletmelerinde üretilen veya ambalajlanan gıdalar için, 27/12/2011 tarihli ve 28155 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Hayvansal Gıdalar İçin Özel Hijyen Kuralları Yönetmeliğinde yer alan tanımlama işareti ile ilgili hükümler de uygulanır.

Ağırlıklar ve ölçüler

MADDE 12 – (1) 8 inci madde, ağırlıklar ve ölçülere ilişkin daha ayrıntılı mevzuat hükümlerinin uygulanmasını engellemez.

(2) Hazır ambalajlı gıdaların nominal dolum miktarlarına ilişkin özel hususlar, 10/4/2002 tarihli ve 24722 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Hazır Ambalajlı Mamullerin Ağırlık ve Hacim Esasına Göre Net Miktar Tespitine Dair Yönetmelik (76/211/AT) ve 4/8/2010 tarihli ve 27662 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Hazır Ambalajlı Mamullerin Nominal Dolum Miktarı ile İlgili Kuralların Belirlenmesine Dair Yönetmelik (2007/45/AT) kapsamında Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından belirlenir.

Zorunlu etiket bilgilerinin kullanılabilirliği ve yerleşimi

MADDE 13 – (1) Zorunlu etiket bilgilerinin, bu Yönetmelik hükümlerine uygun olarak gıdalarda bulunması ve kolayca erişilebilir olması sağlanır.

(2) Zorunlu etiket bilgileri, hazır ambalajlı gıdalarda doğrudan ambalajın üzerinde veya bu ambalaja yapıştırılmış bir etiket üzerinde bulunur.

(3) Son tüketiciye veya toplu tüketim yerlerine; hazır ambalajlı hale getirilmeksizin satılan gıdalar veya satış yapılan işletmede tüketicinin talebi doğrultusunda paketlenerek satılan gıdalar ile ilgili olarak aşağıdaki kurallar uygulanır:

a) Zorunlu etiket bilgilerinin tümü gıdanın satış yerlerine sevk edilmesi sırasında beraberinde yer alır.

b) Gıdanın satışı sırasında, 8 inci maddenin birinci fıkrasının (a), (b), (c), (e), (g) ve (h) bentlerinde yer alan bilgiler satın alan kişinin görebileceği yerlerde bulundurulur

veya gıda ile birlikte satın alan kişiye sunulur.

c) Talep edilmesi halinde, satın alan kişi zorunlu etiket bilgilerinin tümü hakkında bilgilendirilir.

(4) Doğrudan satış için hazır ambalajlı hale getirilmiş olan gıdalar ile ilgili olarak aşağıdaki kurallar uygulanır:

a) Gıdanın satışı sırasında, 8 inci maddenin birinci fıkrasının (a), (b), (c), (e) ve (h) bentlerinde yer alan bilgiler satın alan kişinin görebileceği yerlerde bulundurulur veya gıda ile birlikte satın alan kişiye sunulur.

b) Talep edilmesi halinde, satın alan kişi zorunlu etiket bilgilerinin tümü hakkında bilgilendirilir.

(5) Üçüncü ve dördüncü fıkralar, diğer bazı zorunlu bilgilerin belirlendiği mevzuat hükümleri saklı kalmak kaydıyla uygulanır.

Zorunlu etiket bilgilerinin bildirim şekli

MADDE 14 – (1) Zorunlu etiket bilgileri; kolayca görülebilecek, açıkça okunabilecek ve silinmeyecek şekilde dikkat çekici bir yere yerleştirilir. Bu bilgiler, diğer yazılı veya resimli unsurlar vasıtasıyla herhangi bir şekilde saklanamaz, kapatılamaz veya kesilemez. Bu bilgilere ilişkin yazılar ile zemin arasında belirgin bir kontrast olması sağlanır.

(2) Belirli gıdalar için uygulamada olan mevzuat hükümleri saklı kalmak kaydıyla, 8 inci maddede yer alan zorunlu etiket bilgileri ambalaj üzerinde veya ambalaja yapıştırılmış bir etiket üzerinde bulunduğu, bu bilgiler açıkça okunabilir olması sağlanacak şekilde, Ek-3'te tanımlanan x-yüksekliğinin en az 1,2 mm olduğu punto büyüklüğündeki karakterler kullanılarak yazılır.

(3) En geniş yüzeyi 80 cm² den daha küçük olan ambalajlarda veya kaplarda, ikinci fıkrada bahsedilen x-yüksekliği en az 0,9 mm olarak uygulanır.

(4) 8 inci maddenin birinci fıkrasının (a), (d) ve (i) bentlerinde belirtilen zorunlu etiket bilgileri, aynı görüş alanı içinde yer alır.

(5) Dördüncü fıkra, 16 ncı maddede bahsedilen durumlarda uygulanmaz.

Dil gereklilikleri

MADDE 15 – (1) Zorunlu etiket bilgileri Türkçe olarak verilir. Bu bilgiler, Türkçeye ilave olarak diğer ülkelerin resmi dillerinde de verilebilir.

Belirli zorunlu etiket bilgilerine ilişkin istisnalar

MADDE 16 – (1) Silinmeyecek şekilde işaretlenmiş olan ve bu nedenle herhangi bir etiket taşımayan tekrar kullanılabilen cam şişelerde, sadece 8 inci maddenin birinci

fikrasının (a), (c), (d) ve (e) bentlerinde yer alan bilgilerin verilmesi zorunludur.

(2) En geniş yüzeyi 10 cm² den daha küçük olan ambalajlarda veya kaplarda, sadece 8 inci maddenin birinci fıkrasının (a), (c), (d) ve (e) bentlerinde yer alan bilgilerin ambalaj veya etiket üzerinde verilmesi zorunludur. Bu durumda, 8 inci maddenin birinci fıkrasının (b) bendinde belirtilen bilgiler de başka yöntemler kullanılarak veya tüketicinin talep etmesi durumunda sunulur.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Gıdaların Etiketinde Bulunması Gereken Zorunlu

Bilgilere İlişkin Ayrıntılı Hükümler

Gıdanın adı

MADDE 17 – (1) Gıdanın adı olarak, o gıda için geçerli olan mevzuat hükümlerinde belirtilen resmî ad kullanılır. Böyle bir adın olmaması durumunda, gıdanın alışlagelmiş adı kullanılır. Eğer gıdanın alışlagelmiş bir adı da yoksa veya bu ad kullanılmayacaksa, tanımlayıcı bir ad belirlenir.

(2) Hiçbir ticari marka, marka adı veya ürünün içeriğini yansıtmayan özel ad gıdanın adı yerine geçemez.

(3) Gıdanın fiziksel durumuna veya geçirdiği özel işleme ilişkin bilgilerin (örneğin; toz haline getirilmiş, dondurularak kurutulmuş, derin dondurulmuş, konsantre, tütsülenmiş, gibi) bulunmamasının satın alan kişiyi yanıltabileceği durumlarda, bu bilgiler gıdanın adında yer alır veya gıdanın adının yanında belirtilir.

(4) Işınlanmış gıdaların üzerinde, “ışınlanmıştır” veya “ışınlama işlemi yapılmıştır” ifadesi ve 6/11/1999 tarihli ve 23868 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Gıda Işınlama Yönetmeliğinde belirtilen diğer bildirimler bulunur.

Bileşenler listesi

MADDE 18 – (1) Bileşenler listesi, “bileşenler” veya “içindekiler” başlığıyla ya da bu kelimeleri içeren uygun bir başlıkla verilir. Gıdanın bütün bileşenleri, üretim sırasında kullanıldıkları miktara göre ağırlıkça azalan sırayla bu listede yer alır.

(2) Bileşenler kendi özel adları ile belirtilir ve gerektiğinde 17 nci maddenin hükümleri uygulanır.

(3) Birinci ve ikinci fıkraların uygulanmasına ilişkin kurallar, Ek-4’te yer almaktadır.

Bileşenler listesine ilişkin istisnalar

MADDE 19 – (1) Aşağıdaki gıdalarda bileşenler listesinin bulunması zorunlu değildir:

a) Soyulmamış, doğranmamış veya benzeri bir işlemde geçirilmemiş, patates de dâhil olmak üzere, taze meyve ve sebzeler,

b) Tanımından karbonatlı olduğu anlaşılan karbonatlı sular,

c) Başka bir bileşen ilave edilmemiş olması koşulu ile sadece tek bir temel üründen elde edilen fermentasyon sirkeleri,

ç) Üretimleri için elzem olan laktik ürünler, gıda enzimleri ve mikroorganizma kültürleri dışında bir bileşen ilave edilmemiş olan peynir, tereyağı, fermente süt ürünleri ve kremler veya taze peynirler ve işlenmiş peynirler hariç olmak üzere, üretiminde tuz kullanılması gereken peynirler,

d) Aşağıdaki koşullardan herhangi birine uymak kaydıyla, tek bir bileşenden oluşan gıdalar;

1) Gıdanın adı ile bileşenin adının aynı olması durumunda,

2) Gıdanın adının, bileşenin doğasını açıkça tanımlaması durumunda.

Gıda bileşenlerinin bileşenler listesinde belirtilmesine ilişkin istisnalar

MADDE 20 – (1) 21 inci maddenin hükümleri saklı kalmak kaydıyla, aşağıdaki gıda bileşenlerinin bileşenler listesinde yer alması zorunlu değildir:

a) Bir bileşenin, üretim işlemi sırasında geçici olarak ortamdan uzaklaştırılan ve daha sonra orijinal miktarını aşmayacak şekilde yeniden ortama dâhil edilen bileşenleri,

b) Gıdadaki varlığı, Türk Gıda Kodeksi Gıda Katkı Maddeleri Yönetmeliğinin 15 inci maddesinin birinci ve ikinci fıkralarında bahsedilen taşıma prensibi çerçevesinde, yalnızca bu gıdanın içerdiği bir ya da daha fazla bileşenden kaynaklanan ve son üründe teknolojik fonksiyonu bulunmayan gıda katkı maddeleri ve gıda enzimleri,

c) İşlem yardımcısı olarak kullanılan gıda katkı maddeleri ve gıda enzimleri,

ç) Gerekli miktarlarda kullanılan; taşıyıcılar ve gıda katkı maddesi olmayan ancak taşıyıcılar gibi aynı şekilde ve aynı amaçla kullanılan maddeler,

d) Gıda katkı maddesi olmayan ancak işlem yardımcıları gibi aynı şekilde ve aynı amaçla kullanılan ve değişmiş bir formda da olsa son üründe bulunan maddeler,

e) Konsantre veya kurutulmuş formda kullanılan bir bileşenin yeniden eski haline getirilmesi amacı ile üretim işlemi sırasında kullanılan su,

f) Sıvı ortam içinde sunulan gıdalarda sıvı ortam olarak kullanılan, ancak normal olarak gıda ile birlikte tüketilmeyen su.

Alerjen bileşenlerin ya da alerjen işlem yardımcılarının bildirimi

MADDE 21 – (1) Gıdanın üretiminde veya hazırlanmasında kullanılan ve

değişmiş bir formda da olsa son üründe bulunan ve Ek-1’de yer alan herhangi bir alerjen bileşen ya da alerjen işlem yardımcısı veya bu ekte yer alan alerjen bir maddeden ya da üründen elde edilen herhangi bir bileşen ya da işlem yardımcısı ile ilgili bilgiler aşağıdaki kurallara göre belirtilir:

a) Bu bilgiler, Ek-1’de yer alan alerjen madde veya ürün adları açık bir şekilde kullanılarak ve 18 inci maddenin birinci fıkrasına uygun olarak bileşenler listesinde belirtilir.

b) Bileşenler listesinde Ek-1’de belirtildiği şekilde yer alan alerjen madde veya ürün adları, bu bilgiyi listenin geri kalan bölümünden açıkça ayıran bir yazı dizgisi vasıtasıyla (örneğin, punto, stil veya arka plan rengi aracılığıyla) vurgulanır.

c) Eğer gıdanın bileşenler listesi yok ise alerjen bileşenler veya alerjen işlem yardımcılarına ilişkin bilgiler, Ek-1’de yer alan alerjen madde veya ürün adlarını takiben “içerir” kelimesi kullanılarak belirtilir.

ç) Eğer gıdanın içinde bulunan birkaç bileşen veya işlem yardımcısı Ek-1’de yer alan tek bir maddeden veya üründen geliyor ise ilgili bileşen veya işlem yardımcısının her biri için açık bir şekilde etiketleme yapılır.

d) Eğer gıdanın adı ilgili alerjen madde veya ürüne açık bir şekilde atıfta bulunuyorsa, söz konusu alerjen bileşenin veya alerjen işlem yardımcısının bildirimine gerek yoktur.

Bileşenlerin miktarının bildirimi

MADDE 22 – (1) Bir gıdanın üretiminde veya hazırlanmasında kullanılan bileşenin veya bileşen grubunun miktarı aşağıdaki durumlarda belirtilir:

a) İlgili bileşen veya bileşen grubu, gıdanın adında yer alıyorsa veya tüketici tarafından genellikle gıdanın adı ile ilişkilendiriliyorsa,

b) İlgili bileşen veya bileşen grubu, etiket üzerinde kelimeler, resimler veya grafikler ile vurgulanıyorsa,

c) İlgili bileşen veya bileşen grubu, gıdanın tanımlanması için ve adından veya görünüşünden dolayı karıştırılabileceği ürünlerden ayırt edilmesi için elzem ise.

(2) Birinci fıkranın uygulanmasında dikkate alınması gereken kurallar ve bileşen miktarının belirtilmesinin zorunlu olmadığı özel durumlar, Ek-5’te yer almaktadır.

Gıdanın net miktarı

MADDE 23 – (1) Gıdanın net miktarı, litre, santilitre, mililitre, kilogram veya gram birimlerinden uygun olanı kullanılarak sıvı ürünlerde hacim birimleriyle, diğer ürünlerde kütle birimleriyle belirtilir.

(2) Birinci fıkranın uygulanmasında dikkate alınması gereken kurallar ve net

miktarın belirtilmesinin zorunlu olmadığı özel durumlar, Ek-6'da yer almaktadır.

Tavsiye edilen tüketim tarihi ve son tüketim tarihi

MADDE 24 – (1) Mikrobiyolojik açıdan kolay bozulabilen ve bu yüzden kısa bir süre sonra insan sağlığı açısından tehlike teşkil etmesi muhtemel olan gıdalarda 'son tüketim tarihi', diğer gıdalarda 'tavsiye edilen tüketim tarihi' belirtilir. 'Son tüketim tarihi' geçmiş olan gıdalar, 5996 sayılı Kanununun 21 inci maddesinin birinci fıkrasının (a), (b), (c) ve (ç) bentlerine göre güvenilir olmayan gıda olarak kabul edilir.

(2) 'Tavsiye edilen tüketim tarihi' veya 'son tüketim tarihi' bilgilerinden uygun olanı, Ek-7'de yer alan kurallara göre belirtilir.

(3) 'Son tüketim tarihi' bilgisinin verilmesini gerektiren gıdalarda, 'tavsiye edilen tüketim tarihi' bilgisine yer verilemez.

Özel muhafaza koşulları ve/veya kullanım koşulları

MADDE 25 – (1) Gıdanın özel muhafaza koşullarını ve/veya kullanım koşullarını gerektirdiği durumlarda, bu koşullar belirtilir.

(2) Gerektiğinde, gıdanın ambalajı açıldıktan sonra uygun şekilde muhafazasını veya kullanımını sağlamak için muhafaza koşulları ve/veya tüketimi için zaman sınırı belirtilir.

Ticari unvan ve adres

MADDE 26 – (1) Gıdanın etiketlenmesinde duruma göre aşağıdaki bilgilerden uygun olanı belirtilir;

a) Üreticinin adı veya ticari unvanı ve adresi,

b) Ambalajlayıcının adı veya ticari unvanı ve adresi,

c) Eğer gıdanın üretildiği veya ambalajlandığı yer ülke içinde değilse, gıdanın ülke içine satışını yapan ithalatçı veya dağıtıcı firmanın adı veya ticari unvanı ve adresi.

(2) Birinci fıkrada bahsedilen bilgiler verilirken, bilginin önünde "Üretici", "Ambalajlayıcı", "İthalatçı", "Dağıtıcı" gibi açıklayıcı ifadelerle yer verilir.

İşletme kayıt numarası

MADDE 27 – (1) Gıda İşletmelerinin Kayıt ve Onay İşlemlerine Dair Yönetmeliğe uygun olarak; kayıt işlemine tabi olan üreticinin veya ambalajlayıcının işletme kayıt numarası, 'İşletme kayıt no:....' ifadesi kullanılarak belirtilir.

(2) Kayıt işlemine tabi olan üreticinin veya ambalajlayıcının birden fazla işletmesi var ise; üretimin veya ambalajlamanın yapıldığı işletmenin kayıt numarası açık bir şekilde işaretlenmek şartıyla, etikette diğer işletmelere ait kayıt numaraları da yer

alabilir.

Menşe ülke

MADDE 28 – (1) Gıdanın menşe ülkesi, uygun ifadeler kullanılarak kısaltma yapılmadan açık olarak belirtilir.

(2) Gıdanın menşe ülkesi ile ana bileşeninin menşe ülkesi aynı değilse;

a) Gıdanın ana bileşeninin menşe ülkesi de belirtilir veya

b) Gıdanın ana bileşeninin menşe ülkesinin gıdanın menşe ülkesinden farklı olduğu belirtilir.

Kullanım talimatı

MADDE 29 – (1) Kullanım talimatı, gıdanın uygun şekilde tüketilmesini sağlayacak biçimde belirtilir. Kullanım talimatı verilirken, “kullanım bilgisi”, “hazırlama talimatı”, “hazırlama bilgisi”, “tüketim talimatı” ve benzeri başlıklar kullanılabilir.

Alkol miktarı

MADDE 30 – (1) Türk Gümrük Tarife Cetvelinde 2204 tarife pozisyonunda yer alan ürünlerde alkol miktarı, bu ürünlerle ilgili gıda kodeksine uygun olarak belirtilir.

(2) Birinci fıkrada bahsedilen ürünler hariç olmak üzere, hacmen % 1,2’den fazla alkol içeren içeceklerde gerçek alkol miktarı, Ek-8’de yer alan kurallara göre belirtilir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Beslenme Yönünden Etiketleme Kuralları

Beslenme yönünden etiketleme kurallarına ilişkin istisnalar

MADDE 31 – (1) Bu bölümde yer alan hükümler takviye edici gıdalara uygulanmaz.

(2) Bu bölümde yer alan hükümler, özel beslenme amaçlı gıdalar için geçerli olan mevzuat hükümleri saklı kalmak kaydı ile uygulanır.

Beslenme yönünden etiketlemenin zorunlu olduğu durumlar

MADDE 32 – (1) Beslenme yönünden etiketleme; jenerik reklâmlar hariç olmak üzere, etiketinde, tanıtımında veya reklâmında beslenme ve/veya sağlık beyanı yer alan gıdalarda zorunludur.

(2) Beslenme yönünden etiketleme, birinci fıkrada belirtilen durumlar dışında zorunlu değildir.

Beslenme yönünden etiketlemenin içeriği

MADDE 33 – (1) Beslenme yönünden etiketleme; Grup 1 veya Grup 2'ye göre aşağıdaki bilgilerden oluşur:

a) Grup 1

- 1) Enerji değeri,
- 2) Yağ, karbonhidrat ve protein miktarları.

b) Grup 2

- 1) Enerji değeri,
- 2) Yağ, doymuş yağ, karbonhidrat, şeker, protein, lif ve tuz/sodyum miktarları.

(2) Şeker, doymuş yağ, lif veya tuz/sodyum ile ilgili bir beslenme beyanı yapıldığında, bilgiler birinci fıkranın (b) bendindeki Grup 2'ye göre verilir.

(3) Beslenme yönünden etiketleme, birinci fıkrada verilen bilgilere ilave olarak, aşağıdakilerden birinin veya birkaçının miktarını da içerebilir:

- a) Tekli doymamış yağ,
- b) Çoklu doymamış yağ,
- c) Şeker alkolü,
- ç) Nişasta,
- d) Trans yağ,
- e) Kolesterol,

f) Ek-9 Bölüm 1'de yer alan ve gıdada bu ekte tanımlanmış olan belirgin miktarda bulunan vitamin ve mineraller.

(4) Birinci ve üçüncü fıkralarda bahsedilen besin ögesi gruplarına ait olan veya bu gruplardan birinin parçası olan öğelerin bildirimi, bu öğelere ilişkin bir beslenme beyanı yapıldığında zorunludur. Ayrıca, çoklu doymamış yağ ve/veya tekli doymamış yağ ve/veya trans yağ ve/veya kolesterol miktarı verildiğinde, doymuş yağ miktarı da verilir. Bu durumda, doymuş yağ miktarının bildirimi ikinci fıkra kapsamında bir beslenme beyanı olarak kabul edilmez.

(5) Beslenme beyanı ile ilgili olarak dördüncü fıkrada belirtilen hükümler, sağlık beyanı yapıldığında da uygulanır. Ancak sağlık beyanı yapıldığında, beslenme yönünden etiketleme bilgileri birinci fıkranın (b) bendindeki Grup 2'ye göre verilir. Ayrıca beslenme yönünden etiketlemede yer almayan, ancak söz konusu sağlık beyanı ile ilişkili öğeler veya maddeler varsa, bunların miktarı da aynı görüş alanı içinde beslenme

yönünden etiketleme gibi 34, 35 ve 36 ncı maddelere göre belirtilir.

Enerji değeri ve besin ögesi miktarlarının hesaplanması

MADDE 34 – (1) Enerji değeri, Ek-10’da yer alan çevrim faktörleri kullanılarak hesaplanır.

(2) Bildirilen enerji değeri ve besin ögesi miktarları gıdanın satışa sunulduğu haline göre verilir. Ancak uygun durumlarda bu bilgiler, gerekli hazırlama talimatının ayrıntılı olarak verilmesi koşuluyla, gıdanın tüketime hazır haline göre verilebilir.

(3) Bildirilen değerler, duruma göre aşağıdaki bilgilere dayanan ortalama değerler olarak verilir:

- a) Üreticinin gıda analizleri,
- b) Kullanılan bileşenlerin bilinen veya gerçek ortalama değerleri kullanılarak yapılan hesaplama,
- c) Genel olarak saptanmış ve kabul görmüş veriler kullanılarak yapılan hesaplama.

Ürünün 100 gramı veya 100 mL’si üzerinden bildirim

MADDE 35 – (1) Enerji değeri ve besin ögesi miktarları, Ek-11’de yer alan birimler kullanılarak sayısal olarak verilir.

(2) Enerji değeri ve besin ögesi miktarları, 100 g veya 100 mL üzerinden verilir.

(3) Vitaminler ve mineraller ile ilgili bilgiler verildiğinde, ikinci fıkrada belirtilen miktarlar için Ek-9 Bölüm 1’de yer alan beslenme referans değerlerinin yüzdesi olarak da belirtilir.

Ürünün bir porsiyonu veya net miktarı üzerinden bildirim

MADDE 36 – (1) Enerji değeri ve besin ögesi miktarları, 35 inci maddenin ikinci fıkrasına ilave olarak, porsiyon büyüklüğünün ve ambalajın içerdiği porsiyon adedinin belirtilmesi koşuluyla, bir porsiyon üzerinden veya etikette belirtilen net miktar üzerinden de verilebilir.

(2) Porsiyon büyüklüğü ve adedi, beslenme yönünden etiketleme bilgilerine çok yakın bir yerde ve 37 nci maddeye uygun olarak belirtilir.

Porsiyon büyüklüğü ve adedi

MADDE 37 – (1) Porsiyon büyüklüğü olarak Ek-12’de yer alan miktarlar dikkate alınır. Bu ekte yer almayan ürünler için porsiyon büyüklükleri Bakanlıkça belirlenir.

(2) Ambalajdaki porsiyon adedi belirtilirken tam sayılar ile (1; 2;...; 5;... gibi) ifade edilir.

(3) Ambalajdaki porsiyon adedini hesaplamak için gıdanın ambalajı üzerinde belirtilen net miktarı veya hazırlama talimatı doğrultusunda tüketime hazır hale getirilmiş olan ürünün net miktarı, Ek-12’de verilen porsiyon büyüklüğüne bölünür. Elde edilen değer tam sayı değilse, matematiksel olarak tam sayıya yuvarlanır ve bu durumda porsiyon adedi “yaklaşık porsiyon” şeklinde ifade edilir.

Gösterim şekli

MADDE 38 – (1) Beslenme yönünden etiketleme bilgileri; hepsi aynı görüş alanında olacak şekilde, açık bir format kullanılarak ve Ek-11’de yer alan gösterim biçimine ve sıralamaya göre verilir.

(2) Beslenme yönünden etiketleme bilgileri; tablo formunda hizalanmış sayılarla verilir. Eğer etiket yüzeyi müsait değilse, bilgiler lineer formda da verilebilir.

(3) Beslenme yönünden etiketleme bilgileri, okunaklı ve silinmeyecek şekilde dikkat çekici bir yere yerleştirilir.

(4) 35 inci maddenin üçüncü fıkrasında bahsedilen, vitaminler ve minerallere ait beslenme referans değerlerinin yüzdesi grafik formunda da verilebilir.

(5) Beslenme yönünden etiketleme kapsamına giren farklı gösterim şekilleri, enerji değeri ve besin ögesi miktarlarının farklı renklerle ilişkilendirilerek verilmesi de dâhil olmak üzere, kuralları bu Yönetmelikte belirlenmediği sürece kullanılamaz.

Günlük karşılama miktarı (GKM) bildirimi

MADDE 39 – (1) GKM bilgileri, bu maddenin hükümlerine uygun olmak şartıyla, isteğe bağlı olarak gıdaların etiketinde yer alabilir.

(2) GKM bilgileri verilirken, Ek-13’te yer alan kurallar uygulanır.

(3) GKM bilgilerine yer verildiğinde, bu bilgiler ‘enerji, şeker, toplam yağ, doymuş yağ, tuz/sodyum’ öğelerini mutlaka içerir.

(4) GKM bilgileri, tüketime hazır haldeki gıdanın bir porsiyonu için verilir ve ürünün net miktarı porsiyon büyüklüğünden fazla ise porsiyon adedi belirtilir. Ancak, ürünün net miktarı porsiyon büyüklüğünden daha az ise veya porsiyon büyüklüğünün %150’sinden fazla değilse, bilgiler net miktar üzerinden verilir.

(5) Porsiyon büyüklüğü olarak Ek-12’de yer alan miktarlar dikkate alınır. Porsiyon adedi belirtilirken, 37 nci maddenin hükümleri uygulanır.

(6) GKM bilgilerinin hemen altında, “Değerler 2000 kcal/gün üzerinden hesaplanmış olup, cinsiyete, yaşa, fiziksel aktiviteye ve diğer faktörlere göre değişebilir.” uyarısına yer verilir.

ALTINCI BÖLÜM

Gıdalardaki Beslenme ve Sağlık Beyanları

Genel hükümler

MADDE 40 – (1) Beslenme ve sağlık beyanları, bu Yönetmelik hükümlerine uymak kaydıyla, piyasaya arz edilen gıdaların etiketi, tanıtımı ve reklâmında kullanılabilir. Beslenme ve sağlık beyanlarının kullanımı;

a) Belirsiz, yanlış veya yanıltıcı olamaz.

b) Diğer gıdaların beslenme yönünden yeterliliği ve/veya güvenilirliği konusunda şüpheye neden olacak şekilde olamaz.

c) Belirli bir gıdanın aşırı tüketimini teşvik edecek şekilde olamaz.

ç) Yeterli ve dengeli beslenmenin, genelde besin öğelerini uygun miktarlarda sağlayamayacağını belirtecek, ileri sürecek veya ima edecek şekilde olamaz.

d) Tüketicide endişeye neden olabilecek biçimde; yazılı, resimli, grafik veya sembolik gösterimler vasıtasıyla vücut fonksiyonlarındaki değişikliklere atıfta bulunacak şekilde olamaz.

(2) Beslenme ve sağlık beyanları, kullanım talimatına göre tüketime hazır hale getirilen gıdayı temel alacak şekilde kullanılır.

Beslenme beyanları

MADDE 41 – (1) Gıdaların etiketi, tanıtımı veya reklâmında, sadece Ek-14’te yer alan beslenme beyanları, bu ekte verilen koşullara uygun olmak kaydı ile yer alabilir. Ancak bileşimindeki alkol miktarı hacmen % 1,2’den fazla olan içeceklerde, yalnızca enerji miktarlarının azaltılmasına ilişkin beslenme beyanı yapılabilir.

(2) Bir gıda, beslenme beyanı yapabilme koşullarını doğal bileşiminde bulunan bir besin ögesi veya diğer öge ile karşılıyorsa, beslenme beyanının önüne “doğal olarak/doğal” ibaresi eklenebilir.

(3) Ek-14’te yer alan ve beyan koşulu porsiyona göre verilen beslenme beyanları ile ilgili değerlendirmelerde, Ek-12’de yer alan porsiyon büyüklükleri esas alınır. Ürünün net miktarının porsiyon büyüklüğünden daha az olması durumunda, bir porsiyon için belirlenen beyan koşulu ürünün net miktarında sağlanır.

Sağlık beyanları

MADDE 42 – (1) Gıdanın etiketi, tanıtımı veya reklâmında sağlık beyanı yapılabilmesi için bu gıdanın aşağıdaki özelliklere bir arada sahip olması zorunludur:

a) Gıda olarak tüketilmeli veya takviye edici gıda olarak alınabilmelidir.

b) Beyan edilen etkiyi normal olarak tüketilmesi beklenen miktarlarda

göstermelidir.

c) Bileşimindeki alkol miktarı hacmen % 1,2'den fazla olmamalıdır.

ç) (d) bendinde yer alan hüküm saklı kalmak kaydıyla, aşağıdaki özelliklerden en az üçünü bir arada taşımalıdır.

1) Bileşiminde en fazla 120 mg/100 kcal sodyum bulunan,

2) İçerdiği enerjinin en fazla %8'i doymuş yağ asitlerinden gelen,

3) İçerdiği enerjinin en fazla %10'u ilave şekerden gelen,

4) Doğal olarak bileşiminde en az 55 mg/100 kcal kalsiyum bulunan.

d) (ç) bendinde belirlenen koşula uymayan gıdalara ilişkin istisnalar, sağlık ve beslenme beyanlarına yönelik olarak hazırlanacak özel mevzuat ile belirlenir. Bakanlık uygun gördüğü durumlarda, özel mevzuat yayımlanana kadar, (ç) bendinde belirlenen koşula uymayan gıdalarda istisnai olarak sağlık beyanı yapıp yapılamayacağını değerlendirebilir. Bu değerlendirmenin yapılabilmesi için söz konusu gıdanın aşağıda tanımlanan gıda gruplarından herhangi birine girmesi zorunludur.

1) Genel nüfusun beslenmesinde belirgin bir yeri veya önemi bulunan gıdalar,

2) Genel nüfusun beslenmesinde belirli besin öğeleri açısından önemli bir kaynak durumunda olan ve ürün formülasyonunun (ç) bendinde belirlenen koşulu sağlamak için yeniden düzenlenmesi mümkün olmayan gıdalar,

3) Özel bileşimi veya özel bir üretim işlemine sahip olan ve diğer gıdalardan açık bir şekilde ayırt edilebilen özel beslenme amaçlı gıdalar.

(2) Birinci fıkrada belirtilen özelliklere sahip olan gıdaların etiketi, tanıtımı veya reklâmında, sadece Ek-15'te yer alan sağlık beyanları, bu ekte verilen koşullara uygun olmak kaydı ile yer alabilir.

(3) Sağlık beyanı yapılan gıdanın porsiyonunun büyüklüğü ve beyana esas olan bileşenin bir porsiyondaki miktarı etiket üzerinde belirtilir.

(4) Ek-15'te yer alan ve beyan koşulu porsiyona göre verilen sağlık beyanları ile ilgili değerlendirmelerde, Ek-12'de yer alan porsiyon büyüklükleri esas alınır. Ürünün net miktarının porsiyon büyüklüğünden daha az olması durumunda, bir porsiyon için belirlenen beyan koşulu ürünün net miktarında sağlanır.

(5) Aşağıdaki sağlık beyanlarına kesinlikle izin verilmez:

a) Gıdanın tüketilmemesi durumunda sağlığın olumsuz etkilenebileceğini ileri süren beyanlar;

b) Kilo kaybının miktarına veya oranına atıfta bulunan beyanlar;

c) Doktorların veya sağlıkla ilgili meslek mensuplarının tavsiyelerine atıfta bulunan beyanlar;

ç) Bakanlıkça izin verilen durumlar hariç olmak üzere; tıp, beslenme veya diyetetik ile ilgili meslek örgütleri ve sağlıkla ilişkili hayır kurumlarının tavsiyeleri veya bu örgütler ve kurumlar tarafından verilen desteklere atıfta bulunan beyanlar.

YEDİNCİ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Özel etiketleme kuralları

MADDE 43 – (1) Bu Yönetmelik hükümleri saklı kalmak kaydıyla, belirli gıda veya gıda gruplarına yönelik hazırlanan gıda kodeksi kapsamında bu gıdalara özel ilave etiketleme kuralları belirlenebilir.

Uygulamaya ilişkin düzenlemeler

MADDE 44 – (1) Gerek görüldüğünde bu Yönetmelik hükümlerinin uygulamasına yönelik hazırlanacak talimat veya kılavuzlar, Bakanlık internet sitesinde yayımlanır.

Ürün takip sistemi

MADDE 45 – (1) Bakanlık gerekli gördüğü durumlarda, belirli gıda veya gıda gruplarına yönelik olarak ürünün izlenebilirliğini temin etmek amacıyla, etiketlerde ürün takip sisteminin uygulanmasına ilişkin özel uygulamalar yapabilir veya yaptırabilir.

İdari yaptırım

MADDE 46 – (1) Bu Yönetmeliğe aykırı davranışlar hakkında 5996 sayılı Kanunun ilgili maddelerine göre idari yaptırım uygulanır.

Atıflar

MADDE 47 – (1) Mevzuatta, bu Yönetmeliğin yayımından önce yürürlükte olan gıdaların etiketlenmesine ilişkin gıda kodeksine yapılan atıflar bu Yönetmeliğin ilgili hükümlerine yapılmış sayılır.

Uyum zorunluluđu

GEÇİCİ MADDE 1 – (1) İkinci, üçüncü ve dördüncü fıkralar saklı kalmak kaydıyla; bu Yönetmeliğin yayımı tarihinden önce faaliyet göstermekte olan gıda işletmecileri, 8 inci maddenin birinci fıkrasının (ğ) bendinde, 11 inci ve 27 nci maddelerde yer alan hükümlere 1/7/2012 tarihine kadar; diğer hükümlere 31/12/2013 tarihine kadar uymak zorundadır. 8 inci maddenin birinci fıkrasının (ğ) bendine, 11 inci ve 27 nci maddelere uyulmaksızın 1/7/2012 tarihinden önce piyasaya arz edilen veya etiketlenen gıdalar ile diğer hükümlerine uyulmaksızın 31/12/2013 tarihinden önce piyasaya arz edilen veya etiketlenen gıdalar, 31/12/2014 tarihine kadar piyasada

bulunabilir.

(2) Gıda İşletmelerinin Kayıt ve Onay İşlemlerine Dair Yönetmeliğe göre kayıt işlemine tabi olan gıda işletmecilerine, birinci fıkraya ilave olarak aşağıdaki hükümler uygulanır:

a) 5996 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği 13/12/2010 tarihinden önce faaliyet gösteren ve halen işletmesinin faaliyeti devam eden gıda işletmecileri, üretim izni belgesi bulunan gıdalar için, “Tarım ve Köyişleri Bakanlığının tarih ve ... sayılı izni ile üretilmiştir.” ifadesinin yer aldığı etiketleri, bu bilginin yer aldığı bölümün uygun şekilde kapatılması ve bunun yerine işletme kayıt numarasının belirtilmesi suretiyle 31/12/2013 tarihine kadar kullanabilir. Gıda İşletmelerinin Kayıt ve Onay İşlemlerine Dair Yönetmeliğe uygun olarak işletme kayıt numarasını henüz almamış olan gıda işletmecileri, “işletme kayıt numarası” yerine (b) bendine göre uygun olan bilgiye yer verir.

b) 13/12/2010 tarihinden önce faaliyet gösteren ve halen işletmesinin faaliyeti devam eden gıda işletmecileri ve 13/12/2010 tarihinden sonra işletme kayıt belgesi alan gıda işletmecileri; Gıda İşletmelerinin Kayıt ve Onay İşlemlerine Dair Yönetmeliğe uygun olarak işletme kayıt numarası alınca kadar, ürettikleri veya ambalajladıkları gıdaların etiketlerinde işletme kayıt numarası yerine gıda sicil numarasını/çalışma izin numarasını/işletme kayıt belgesi numarasını belirtirler. Bu bilgi verilirken “Gıda sicil numarası/çalışma izin numarası/işletme kayıt belgesi numarası:...” şeklinde ifade edilir.

c) (a) ve (b) bentlerine göre 31/12/2013 tarihinden önce piyasaya arz edilen veya etiketlenen gıdalar, 31/12/2014 tarihine kadar piyasada bulunabilir.

(3) Gıda İşletmelerinin Kayıt ve Onay İşlemlerine Dair Yönetmeliğe göre onay işlemine tabi olan gıda işletmecilerine, birinci fıkraya ilave olarak aşağıdaki hükümler uygulanır:

a) 5996 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği 13/12/2010 tarihinden önce faaliyet gösteren ve halen işletmesinin faaliyeti devam eden gıda işletmecileri, üretim izni belgesi bulunan gıdalar için, “Tarım ve Köyişleri Bakanlığının tarih ve ... sayılı izni ile üretilmiştir.” ifadesinin yer aldığı etiketleri, bu bilginin yer aldığı bölümün uygun şekilde kapatılması ve bunun yerine tanımlama işareti yerine verilmesi suretiyle 31/12/2013 tarihine kadar kullanabilir. Gıda İşletmelerinin Kayıt ve Onay İşlemlerine Dair Yönetmeliğe uygun olarak işletme onay numarasını henüz almamış olan gıda işletmecileri, “tanımlama işareti” yerine (b) bendine göre uygun olan bilgiye yer verir.

b) 13/12/2010 tarihinden önce faaliyet gösteren ve halen işletmesinin faaliyeti devam eden gıda işletmecileri; Gıda İşletmelerinin Kayıt ve Onay İşlemlerine Dair Yönetmeliğe uygun olarak işletme onay numarası alınca kadar, ürettikleri veya ambalajladıkları gıdaların etiketlerinde tanımlama işareti yerine gıda sicil numarasını/çalışma izin numarasını belirtirler. Bu bilgi verilirken “Gıda sicil numarası/çalışma izin numarası:...” şeklinde ifade edilir.

c) (a) ve (b) bentlerine göre 31/12/2013 tarihinden önce piyasaya arz edilen veya etiketlenen gıdalar, 31/12/2014 tarihine kadar piyasada bulunabilir.

(4) İthal edilen gıdaları piyasaya arz eden gıda işletmecilerine, birinci fıkraya ilave olarak aşağıdaki hükümler uygulanır:

a) Bu gıda işletmecileri, üzerinde ithalat kontrol belgesi tarihi ve sayısı veya ithal izin tarihi ve numarası bulunan etiketleri mevcut hali ile 1/7/2012 tarihine kadar kullanabilirler.

b) Bu gıda işletmecileri, üzerinde ithalat kontrol belgesi tarihi ve sayısı veya ithal izin tarihi ve numarası bulunan etiketleri, üzerindeki 'Tarım ve Köyişleri Bakanlığının ... tarih ve ... sayılı izni ile ithal edilmiştir.' ifadesinin yer aldığı bölümün uygun şekilde kapatılması suretiyle 31/12/2013 tarihine kadar kullanabilir.

c) (a) bendine göre 1/7/2012 tarihinden önce ve (b) bendine göre 31/12/2013 tarihinden önce piyasaya arz edilen veya etiketlenen gıdalar, 31/12/2014 tarihine kadar piyasada bulunabilir.

Geçiş hükümleri

GEÇİCİ MADDE 2 – (1) Bu Yönetmeliğin yayımı tarihinden önce faaliyet göstermekte olan gıda işletmecileri, geçici 1 inci maddede belirtilen süreler içinde bu Yönetmelik hükümlerine uyum sağlayıncaya kadar, gıdaların etiketlenmesine ilişkin olarak bu Yönetmeliğin yayımından önce yürürlükte olan gıda kodeksi hükümlerine uyarlar.

Yürürlük

MADDE 48 – (1) Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 49 – (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı yürütür.